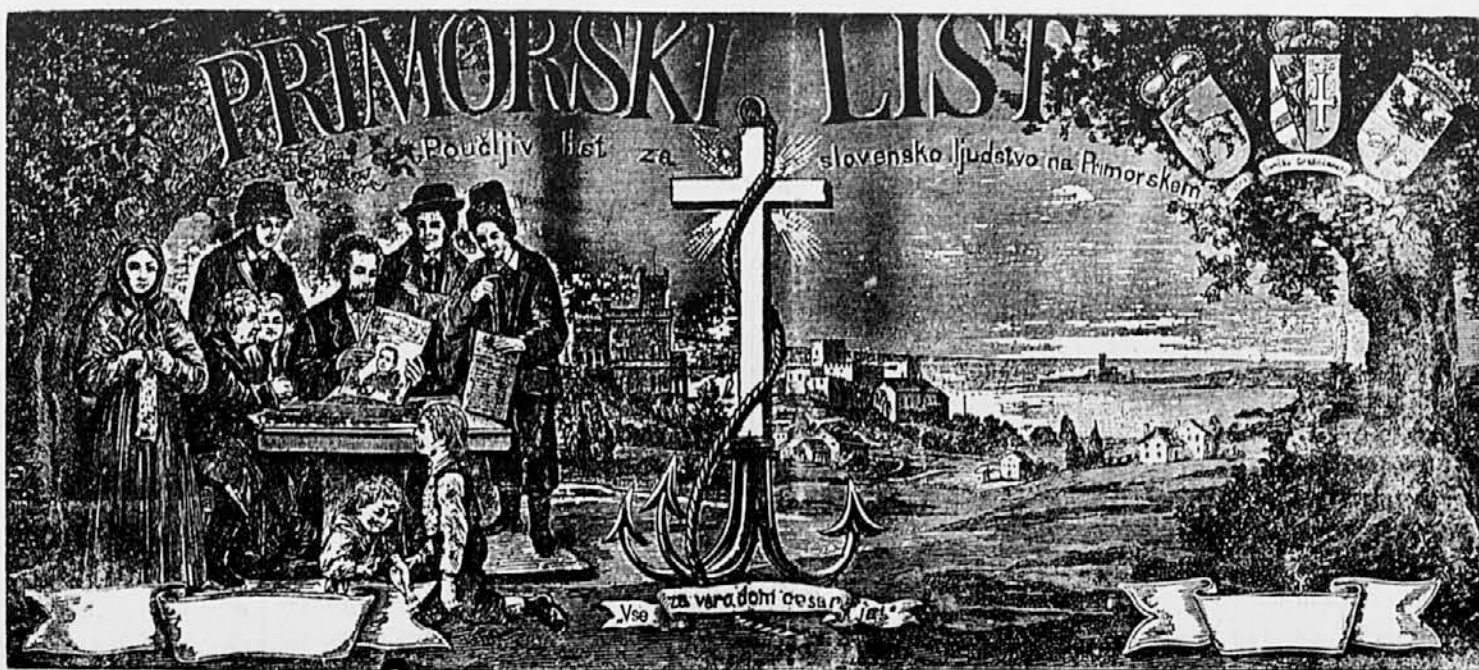

Izhaja vsaki četrtak ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 kron, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 kron, za pol leta K 1.60. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Vetrinini št. 9.

Naročnino in natančila sprejema upravništvo v Gorici Semeniška ul. št. 16.

Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Gosposka ul. 9, v ulici Silvio Pellico, v ul. Ponte Nuovo 9, v Kapucinski ulici 1 v prodajalni »Kattiskov. društva« ul. Carducci, v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, po 8 v. Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v, dvakrat 12 v, trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XXI. letnik.

V Gorici, 16. oktobra 1913.

42. številka.

Žalostno poglavje delavskega vprašanja.

Delavsko vprašanje je še vedno pereče in še vedno na dnevnem redu, četudi so morda najsihnejši glasovi deloma že potihnil in so se najvišji valovi deloma vsaj polegali. Tudi med delavstvom je počasi zavel duh pravega krščanskega socializma in zacelil vsaj nekatere rane, ki jih zadaja še vedno judovski kapitalizem človeški družbi. Da socialna demokracija ne bo nikdar vtegnila doseči prave ureditve v tem oziru, to je jasno, ker je čisto pozabila na to, kar delavca dela šele pravega človeka, pozabila je na njegovo duševno in nabožno življenje in začela zidati na podlagi surovega materijalizma, kar je na vsak način čisto napačno.

Ukljub temu, da je krščansko delavstvo rešilo že marsikatero točko svojega idealnega programa, vendar ostaja še marsikaj kar kliče po preureditvi. — Dosti socialnih ran še krvavi in dosti samaritanske požrtvovalnosti bo še treba, preden bomo lahko rekli, da se lahko odahnemo. Taka črna pika delavskega vprašanja, ki jo moramo kolikor mogoče kmalu izbrisati, je gotovo otroško delo, ki se je v zadnjih letih prav močno razširilo, a ga je treba pobijati, kjer se ga najde. Ne mislimo pa seveda dela kakor ga opravljajo otroci n. pr. doma, ko pomagajo pasti živino ali pobirati krompir ali kaj podobnega, ampak tu imamo v mislih otroško delo po tovarnah, po raznih podjetjih itd., kjer izjemajo te mlade moči in jim sesajo kri iz mladih udov. To se ne godi več posamezno, ampak ta pojav je po mestih že jako vdomačen in nekatera taka podjetja skoro rajši jemljejo v delo mlade nedorasle otroke kot pa starejše delavce, ker otroški delavci stanejo

manj in za nekaj časa vendar vršijo svoje delo. Ko onemore eden, pride drugi, v tem početju leži prav židovski sistem.

Avstrijska statistika se bavi že od leta 1908 s tem vprašanjem in nabralo se je jako dosti snovi v tem oziru. Iz teh podatkov, ki še niso prav popolni, je razvidno, da je **15.521 šolskih otrok** zaposlenih v raznih industrijskih in obrtnih podjetjih, kar je seveda z gospodarskega in socialnega stališča veliko zlo, kakor si ga le moremo misliti. O škodi, ki jo trpi otrok kot človek, kot moralno bitje, o tej škodi tu skoro ne vtegnemo zadosti obširno razpravljati, kajti ta škoda je še veliko večja in občutnejša kot gospodarska. Res da je tudi v poljedelstvu zaposlenih jako dosti otrok, a to delo se bistveno razločuje od dela po tovarnah in obrtnih delavnicih. Delo na kmetih se vrši vedno zunaj na prostem v svežem zraku in vedno pod nadzorstvom starišev ali koga drugega izmed družine. Tu delajo otroci le kolikor se jim poljubi, ako so trudni grede svojo pot, da se zopet z igranjem razvedrijo. Nobena mati pač ne bo pustila, da bi se deca preveč silila k delu, ker ji to lahko telesno škoduje. Sicer pa kažejo učiteljske izjave v tem oziru jako ugodno lice, ker zatrjujejo, da imajo otroci od lahkega kmečkega dela po večini le korist, škode pa nikoli.

Nasprotno pa je v industriji, kjer pridejo otroci v zaprte fabriške prostore in morajo mlada pluća dihati slab in pokvarjen zrak. To so pač pravi revčiki! Telo še ni navajeno na tako sistematično delo, a kaj hoče dečko storiti, ko je enkrat navezan na tistih par desetih, da bo opravil redno vsak dan toliko in toliko. Zdravje takih otrok je seveda v skrajni nevarnosti, a poleg tega je v nevarnosti še bolj njegovo dušno življenje. Od vseh strani se mu odpira ve-

lik, nerazumljiv svet socialnega življenja, socialne bede in tako mlado življenje posrka v se, kar se mu nudi. Razni nemoralni in nekrščanski nauki pridejo tako mladini do ušes in pokvarjenost tega sveta si ne maši ust pred nedolžnimi otroci. Kako kvarljivo je n. pr. večerno prodajanje raznih predmetov po gostilnah, kavarnah itd. v velikih mestih. V najslabše beznice zajde tako mlado otroče in nič dobrega ni, kar tamkaj sliši.

Taka in enaka dejstva dandanes tudi v manjših mestih že niso več tuja. Tudi v mestih srednje velikosti srečujemo te žalostne pojave, da šolska mladina že služi grdemu kapitalizmu, ki ji navadno uniči dušo in telo, predno otrok šoli odraste. To poglavje je eno najžalostnejših točk delavskega vprašanja in merodajni krogi, ki bi lahko na ta ali oni način to bridko zlo iztrebili s koreninami, ti krogi bi ne smeli zamuditi več nobenega trenutka, kaj težak bo odgovor za vsakega teh malih, ki se pokvari in pohujša že v nežni mladosti.

Deželni zbor.

IV. seja dne 13. oktobra

je pričela ob 4. uri popoldne.

Zapisnik prejšnje seje se je prečital takrat v slovenskem jeziku, ker se je v prejšnji seji opustilo čitanje zapisnika v slovenščini.

Predsednik naznanil, da je sporočila družina posl. Miklaviča, da se posl. Miklavič zaradi bolezni ne more udeležiti seje.

Po prečitaniu peticij so bile naznanjene sledeče vloge:

nunji predlog posl. Ponton glede zvišanja obrestne mere pri deželnem hipotečnem in občinskem kreditnem zavodu;

nujni predlog posl. Mikuz glede nakupa ribolovskih pravic reke Idrije; predlog posl. Piccinini, da se društva za zgradbo delavskih stanovanj oproste deželnih doklad;

predlog posl. Ponton glede uvrstitve neke ceste v Furlaniji med skladovne;

predlog posl. Grkič glede 25% deželne podpore za zgradbo ceste Krajanavas-Brestovica-Brje;

interpelacija posl. Ponton glede razširjanja dveh uradov za cimentiranje meril in utež in glede ustanovitve enega novega v Furlaniji;

interpelacija posl. Kovač glede telefonske zveze Gorica-Ajdovščina;

interpelacija posl. dr. Gregorčič glede imenovanja rednih članov v zdravstveni svet za Primorsko;

interpelacija posl. dr. Gregorčič glede še ne rešene vloge bratov Ant. in Iv. Krivec s Slapa v zadevi škode, ki sta jo trpela vsled zgradbe ceste Sv. Lucija-Čepovan;

interpelacija posl. Rojec glede imenovanja profesorjev in ravnatelja za novoustanovljeno slovensko gimnazijo v Gorici.

Zbornica je prešla nato na

Dnevni red.

Potidila se je izvolitev posl. Fon, Dominko, Piccinini in Pinausig za odobritev stenografskih zapisnikov v smislu § 48. notranjega pravilnika.

Poročilo o jubilejnih nagradah za pospeševanje kmetijstva, ustanovljenih v spomin šestdesetletnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja, se je odkazalo pravnemu in finančnemu odseku.

Poročilo o volitvi kuratorija deželnega hipotečnega zavoda se izloči iz sedanjega dnevnega reda ter se postavi na dnevni red prih. seje, da se zamorejo stranke sporazumeti.

Zavržljivost socialne demokracije.

Najbrže je bil vesel oni oberdemokrat, ko so ga bili okradli? Zakaj ne razdele najprej bogato imetje svojih bogatih voditeljev? Zakaj se ne lotijo najprej n. pr. Rothsildove hiše, ki ima 40 milijonov dohodkov na leto? Se vidi, da demokrat ne zna misliti; vsaj pametno ne. —

b) Toda poglejmo nekoliko posebej to kolobocijo. Vse, da postane skupno. To se pravi po domače: tatvina, rop; to je krivični napad na pravico in lastnino posamičnika. Ali tat ne vé, kaj se pravi (rop, šašin) po božjem cerkvenem in državnem pravu. Torej n. pr. kak akademik bo zagovarjal vstevno ropanje — hudodelstvo! In vsi ne stori nič iz tega! Pametna človeška narava, splošna korist, napredek skupne časne omike in ozir na večno srečo zahteva,

da je zaslužek lastnina tega, ki je to pridelal. Če se odpravi lastnina, tedaj človek izgubi svojo samostojnost, je prisiljen ves svoj zaslužek oddati skupnosti in tedaj postane sklaf, suženj države, ki je suženjski vladar! Kje pa bo potem tista tako poveljevana prostost?

Nekdo je n. pr. obdelal svoj vrt se svojim delom. Vse, kar strogo ne rabi za se, mora oddati. Koliko sadja bo oddal? Za vse, kar človek potrebuje, naj gre v velike magazine. Kaj pa če predstojnik magazine ne bo angelj, sem hotel reči bo nataknen in poreče: E, kdo ve, ali pa res to rabiš? (Gori pa je bilo rečeno, da dobi, kolikor bo hotel.) Počakaj, da vtakne prej uradnik nos v to: kako breme in omejenje prostosti! In koliko pisarij bi zahtevala ta določba: kaj je potrebno v vsej državi? In ali bo pa tudi vse v teh magazinih? Pa če bo kdo želel, kar je dobiti le v tujini? Ali bo prestvarjen ves svet po socialističnem kopitu? To pa bo težko, ker so razni narodi — nevoščljivi, ali nepri-

stopni itd. Denarja pa ne bo in nič takega, da bi se dalo zanj kaj zamenjati: torej pa človek ne bo dobil, kar bo želel. Zopet omejenje prostosti! Saj tudi pri demokratih menda ne bodo evele pomaranče na severju in burgunder itd.

c) Delo bo treba razdeliti. K temu pa je potrebno natančno poznati število, lastnosti in moči, koliko jih je v kraju. Vsem vendar ne bodo dali dela, če ni moči. Kaj, pa ali ne bo smel nihče iz svojega okraja? Ali iz goratih krajev ne bo smel k morju ali v dolino? Saj ima vendar vsak enake pravice in enake ugodnosti, in na dom ga nič ne veže, ne lastnina, nema kaj drugim zapustiti, nema skrbi za otroke; saj bo to država delala. Ali bi ne bilo potem vedno potovanja: Kje je mogoče torej misliti: da bo redno delo po načrtu. Ubogi na duhu!

č) Kako naj se pa razdeli to delo, če ga ne bo smel vsakdo sam pristo- voljno voliti? To bodo morali biti pa ti uradniki globoki poznavalci ljudi, da dajo vsakemu delo po njegovem nag-

njenju in njegovih zmoglostih. (Sicer je dejal gori Bebel: da bo znal vsak v se!) Ali ne bo treba za to cele armade uradnikov? In kaka prostost je to, če bo toliko špreljev? In ali bodo ljudje, ki ne bodo angelji, ampak brez vere hujši kot zlodji (tudi vrage verjejo in se tresejo!) ali bodo pa kar dobrovoljno sprejeli delo, ki jim ga odkazuje uradnik. Kaj, pa če se bodo čutili razžaljene, da kdo tako nizko taksira zmoglosti? Ali ni izobraženemu socialistu nič znano: kaj je čustvo zapostavljanja (zakaj se brezverec včasih ustrelil za to?) kaj je nevoščljivost (saj pravi še zdaj kak nižji včasih: hud — bo škric, boš ti mene!) kaj je zlovoljnost nad slabo usodo? Kdo pa naj opravlja nizka, neprijetna dela? Kaj ne, takrat poreče ta viši: Frajbilharji naprej! in takoj vzdignejo roko! Ali pa naj delajo taka dela stroji ali v to iznučeni pudedni?! (Konec prih.)

Vsprejela se je resolucija glede zgradbe mosta čez Sočo med Gradščem in Zdravščino.

Odobrilo se je povišanje štirih deželni uradnikov v višje činovne razrede.

Odobrilo se je povišanje enega procenta na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole v višji činovni razred.

Proračuni za leto 1914 raznih zalogov oziroma ustanov ter obračuni za l. 1912 raznih zalogov oziroma ustanov so se odkazali finančnemu odseku.

Prošnja učiteljice Hermenegilda Bregant iz Kormina za podporo za postavitev čebelnjaka in prošnja Alojzija Bosna iz Pierisa za podporo za pospeševanje čebelarstva ste se odstopili deželnemu odboru s priporočilom naj ju upošteva pri razdeljevanju nagrad za čebelorejo.

Prošnja za podporo Andreja Močnik in tovarišev iz Cerknega za zboljšanje pašnikov na planini »Otavnik«, za zgradbo napajališč in pastirske koče se je odstopila deželnemu odboru z nalogom, naj zahteva od deželnega kmetijskega urada konkretne predloge na podlagi obstoječih zakonov.

Prošnja za podporo županstva Tolmin za kanalizacijo v Ljubinu se je vrnila deželnemu odboru z nalogom, da se dopolni.

Prošnja za podporo županstva v Šmarjah za zgradbo vodovoda v Potoku in prošnja istega županstva za zgradbo kapnice v Stegovcih se odstopite deželnemu odboru z nalogom, naj ju spet predloži v prihodnjem zasedanju.

Ravno tako prošnja Franceta Mikulin iz Medane za sprejetje polovice stroškov, ki mu jih je povzročil sin France v »rimskih toplicah« v Tržiču, na breme deželnega zaloga z nalogom, da se deželni odbor o zadevi informira.

Preko prošnje za podporo osrednjega urada v varstvo zemljedelskih in gozdarskih interesov na Dunaju se je prešlo na dnevni red.

Prošnja Marije vdove Braz iz Žage, da bi se sprejeli stroški, povzročeni po njenem sinu Danilu v deželni umobolnici, na breme deželnega zaloga se je odstopila deželnemu odboru v proučevanje.

Preko prošnje za podporo Elizabete Batič, bivše babice v Medani se je prešlo na dnevni red.

Božji mlini.

R. je preprosta vasica kakor jih je več na Slovenskem. Ljudje se preživljajo kakor drugod: z obdelovanjem polja, vinogradov in nekaj z živinorejo. R—ci niso bogati pa tudi ne zdihujejo zaradi revščine. Radovoljno sprejmejo, kar jim Bog pošlje in so mu za vse hvaležni. Ob nedeljah in praznikih tudi nezapovedanih se točno shajajo v domači cerkvi, kjer jim domači »gospod« lomi kruh božje besede pri pridigi in pri »nauku«, zjutraj in popoldne. Vsi ga ljubijo, dobrega »gospoda«, ker jim je v vsakem oziru oče — izven enega. Zastonj se je vpraševal »gospod«: kaj sem mogel temu storiti? — odgovora si ni mogel dati. Sicer pa je bil drugače Tone miren človek. Peklo ga je, ker mu je »gospod« parkrat očital nehvaležnost do Boga in mu celo rekel, da se boji, da bo umrl nespovedan, nepreviden. To je Toneta greble, dasi ni nihče slišal »gospodove« graje, katera je bila pa s tako milim glasom izražena, da je bila bolj prošnja kakor svarilo. Bilo je tako. Bog, kateri ni nobenemu povedal, kdaj pride, poslal je v svoji neskončni modrosti Tonetu malj mrtvoud, da bi ga s tem privedel do hvaležnosti. »Gospod«, kterega so poklicali k Tonetu, je dal upanje, da ne bo hudega, le na Boga zapupati in prositi za telesno zdravje, katero bo gotovo podelil, če je za dušno zveličanje potrebno. Uslišal je dobri Bog prošnjo Toneta in družine —

Potrdil se je zakonski načrt, ki se tiče uvrstitve med skladovne ceste, cestnega kosa, ki veže skladovno cesto Komen-Rihenberg z dovozno cesto na železniško postajo Rihenberg v prvem in zadnjem čitanju.

Nato je utemeljeval posl. Fon svoj predlog glede podaljšanja roka za vračanje brezobrestnih posojil za pet let ter predlagal na koncu, naj se predlog odkáže finančnemu odseku.

Posl. Piccinini se pridruži predlogu ter predlaga dodatek, s katerim naj se pozivlje poljedelsko ministerstvo, da se čim prej izplačajo brezobrestna posojila, za katera so bile prošnje vinorejcev vložene že pred enim letom.

Posl. dr. Podgornik se pridruži Piccininijevemu predlogu, ker tudi vinogradniki slovenskega dela dežele komaj čakajo, da se jim izplača podpora v obliki brezobrestnega posojila, ki je nujno rabijo, ker so imeli pri obdelovanju obnovljenih vinogradov za njih razmere ogromne stroške.

Posl. dr. Pascoli predlaga, naj se Piccininijev predlog sploh že sedaj sprejme, ker ta predlog le pospešuje uvedeno akcijo za vinogradnike.

Posl. dr. Bugatto predlaga, naj se o obeh predlogih nujno razpravlja.

Posl. Fon ožigosa za tem delovanje državnih oblastij, ko se gre za kako akcijo na periferiji države, posebno pa na jugu. Tu se zavlačujejo stvari, ki so jako nujne. Tako se je pripetilo v nekem glavarstvu (Sežana), da je bil dotični uradnik, ki bi moral izdelati dotični operat za brezobrestna posojila na orožnih vajah skozi sedem mesecev, a se ni nikdo pobrigal, da bi se stvar kljub njegove odsotnosti rešila.

Posl. Furlani omeni, da je že kmetijsko društvo vsprejelo resolucijo, s katero se zahteva izplačilo lanskega leta dovoljenih brezobrestnih posojil.

Posl. dr. Pettarin vpraša pojasnila, kako se namerava uvesti ta odlog za vračanje posojil. Posojila so se izplačala sukcesivno, ravno tako se bodo tudi vračala. Ali velja ta predlog za vsakokratno akcijo, ali pa je za poedino. Nadalje izvaja govornik, da se je pri dovoljevanju brezobrestnih posojil oziralo več na slovenski del dežele nego na Furlanijo. Akoravno ni Furlanija tako močno vinorejska dežela, je pa tudi potrebna podpor za druge panoge. Tako

zdravel je! Domači dušni pastir je prosil Toneta, naj pride se Bogu zahvalit za povrnjeno zdravje v cerkev. — Ni prišel. — — — Minulo je približno 2 leti. — Tone ni še spoznal hvaležnosti do Boga; zato ga je pa zopet obiskal. Noge in život mu je začel otekati — poklicani zdravnik je zmajal z rameni čes: ne bo nič več z njim. Dušni pastir pa je zopet dal pogum: Prosite Boga, od kterega pride vse dobro — da Vam zopet podeli telesno zdravje. Tudi to pot je molitev predrta oblake. — Bog je Tonetu zopet podelil zdravje. Prošnja »gospoda« za hvaležnost pa je Tone zopet odklonil. Ni prišel v cerkev se zahvalit, pač pa je kvedral s palico povsod drugod okoli. Duhovnika je to v dno duše bolelo in vsklik srca, da bo Tone umrl nespovedan, nepreviden, nakopal mu je njegovo mržnjo, katera je trajala nekaj let. — Sv. Lukeža je »gospod« oznanil v cerkvi. Ljudje so bili veseli, ker o sv. Lukežu je vino novo še sladko in »vreže« — kostanj pa najboljša reč zraven. Kar so vsi radi imeli, — tudi naš Tone ni zometal. Ravno dan sv. Lukeža si je privoščil novega vira in kostanja. Zaletelo mu je! Dasi so ga bili po hrbtu — Toneta niso več rešili — umrl je nespovedan, nepreviden! Ljudje, ki so polagoma zvedeli za besede »gospodove«, so pa djali: »Božji mlini meljejo počasi — pa gotovo«.

Najbolj žalosten pa je bil zaradi smrti Toneta — domači »gospod«.

bi bilo v Furlaniji potrebno pospeševanje vrtnarstva, pašništva, govedoreje itd. Zato predlaga, naj bi se sklenilo, da bi se vrnjeni denar vporabil za pospeševanje gorenavedenih kmetijskih panog.

Predsednik dr. Faidutti omeni tu, da se peča z vprašanji, ki jih je omenil predgovornik, že deželni odbor in da pridejo tekom zasedanj vse te zadeve v razpravo.

Posl. dr. Gregorin omeni, da je glede pašnikov potreben tudi Kras velike pozornosti. Zato predlaga, naj se spremeni dr. Pettarinov predlog tako, da velja določilo glede izboljšanja pašnikov tudi za slovenski del dežele.

Posl. dr. Podgornik zavrača očitke dr. Pettarina, da bi bil slovenski del dežele bolj upoštevan pri razdelitvi brezobrestnih posojil za obnovenje vinogradov. Pa četud ibi se bilo to zgudilo, ni to še nikaka enakovredna koncesija za vsa ona velika dela, (osuševanje močvirjev, obrambena dela, kanalizacija itd.), ki so se izvršila v Furlaniji v prejšnjih časih. Sicer pa je tudi slovenski del dežele potreben akcij za zboljšanje pašnikov, za povzdigo živinoreje itd. Predlog dr. Pettarina pa tudi vodi predaleč. Zato naj se razpravlja o predlogih poslancev Fon in Piccinini, ki se tičejo brezobrestnih posojil.

Posl. dr. Pettarin odgovori predgovorniku, da ni nikakor hotel očitati, da bi bil slovenski del dežele protežiran pri dovolitvi brezobrestnih posojil. Saj je popolnoma naravno, da dobi oni del dežele, ki obdeluje več vinogradov, tudi večjo podporo. Govornik nima nič proti predlogu dr. Gregorina, da se uporabijo vrnjeni obroki brezobrestnih posojil tudi za izboljšanje pašnikov na Krasu. Konečno pa predlaga v svrhu, da se cela stvar temeljito prouči, naj se zadeva odstopi enemu odseku. —

Posl. dr. Pinuicig predlaga, naj se glasuje o Fonovem predlogu ločeno od onega posl. Piccininija in sicer naj se odstopi Fonov predlog finančnemu odseku, ker ni v njem nič preciziranega. Piccininijev predlog, ki je le neka pospešitev, naj se pa sprejme.

Konečno je zbornica sklenila odkazati predlog posl. Fona za podaljšanje roka za vračanje brezobrestnih posojil finančnemu odseku, Piccininijev predlog, naj se pospeši pri vladi izplačilo lansko leto naprošenih brezobrestnih posojil, se je pa vsprejel.

Nato je prišel na vrsto nujni predlog posl. Mikuž glede nakupa ribolovskih pravic reke Idrijce. Ribolovske pravice ima sedaj hotelir Černe z Bleda, ki bi jih pa rad prodal. Prišel je že pogajanja z nekim Dunajčanom, ki je voljan dati za te pravice 12.000 K. Ker je Idrijca jako primerna za rejo postrvi in bi kupec imel z oddajo ribolova v najem lahko lepe dohodke, predlaga posl. Mikuž, naj deželni odbor prouči zadevo v svrhu, da bi v slučaju izkazane rentabilitete kupila dežela ribolovske pravice, kar je tudi priporočal deželni kmetijski urad.

Posl. dr. Cesciutti nima sicer nič proti predlogu samemu, a ne smatra stvari za nujno, kajti ako se pozneje izkaže, da je bila napravljena slaba kupčija, je onih 12.000 K, ki tvorijo za našo deželo upoštevanja vredni znesek, vrženih skozi okno. Zato predlaga, naj se zadeva odstopi kmetijskemu odseku.

Po kratki debati, v katero je posegel razun dr. Cesciutti-ja posl. Mikuža še dr. Franko, je obveljal dr. Cesciutti-jev predlog.

Nujni predlog posl. Ponton glede zvišanja obrestne mere pri deželnem hipotečnem in občinskem kreditnem zavodu se je odkazal finančnemu odseku z nalogom, naj poroča zbornici o ti stvari še tekom tega zasedanja.

Nato so se prečitale začetkom seje naznanjene interpelacije.

Posl. dr. Gregorčič in tovariši so vložili dve interpelaciji, ki se glasite:

Interpelacija

deželnih poslancev dr. Gregorčiča in tovarišev na visoko c. kr. vlado radi imenovanja rednih članov v deželni zdravstveni svet.

V zmislu § 11. državnega zakona z dne 30. aprila 1870 o uredbi javne zdravstvene službe imenuje visoka c. kr. vlada v deželni zdravstveni svet za Primorsko poleg deželnega zdravstvenega poročevalca šest rednih članov.

Iz uradnega šematizma je razvidno, da izmed sedanjih šestih rednih članov tega sveta stanuje 1 na Goriškem, 1 v Istri, 4 pa v Trstu. Vsi so italijanske narodnosti.

Zdi se, da bi bila bolj primerna razdelitev, ako bi se imenovala po 2 člana za Goriško, 2 za Istro in 2 za Trst, ter da bi se pri imenovanju enakomerno vpoštevali zdravniki slovanske in italijanske narodnosti.

V Trstu biva že itak deželni zdravstveni referent, ki je predsednik rečnemu svetu, in navedeni zakon določuje, da po potrebi se smejo privzeti k posvetovanju v posameznih slučajih na ukaz ali z dovoljenjem deželnega prvomestnika tudi izredni člani.

Zato vprašajo podpisani:

Ali je visoka c. kr. vlada voljna, razdeliti mesta šestih rednih članov v deželnem zdravstvenem svetu za Primorsko tako, da prideta 2 člana na Goriško, 2 na Istro in 2 na Trst, ter pri imenovanju enakomerno vpoštevali zdravnike slovanske in ital. narodnosti? (Sledé podpisi.)

Interpelacija

deželnih poslancev dr. A. Gregorčiča in tovarišev na visoko c. k. vlado radi ne še rešene vloge bratov Antona in Ivana Krivec s Slapa, županija Sv. Lucija.

Kakor je razvidno iz priloženega prepisa, sta prišla brata in solastnika posestva pod h. št. 48 na Slapu, župnija Sv. Lucija, Anton in Ivan Krivec dne 14. sept. 1912 v občinsko pisarno ter dala na zapisnik svoje zahteve radi odškodnine, ki naj bi se jima plačala vsled škode, katero sta trpela o priliki, ko se je gradila cesta Sv. Lucija-Čepovan (Vrata).

Zapisnik se je po njuni želji odpisal c. k. namestništvu v Trst, da ga reši. Vkljub opetovanim ustnim in pismenim pogajanjem nista dobila do zdaj še nikakšnega pismenega odgovora.

Njuna zahteva pod št. 4. se je izpolnila. Izmeril se je svet, ki je bil za cesto vzeti, in se je cenil. Tretjino zneska sta že dobila; dve tretjini sta jima obečani.

Na zahtevo pod št. 5, da naj se jima izplača znesek 1848 K, kterega je določila politična komisija 5. in 10. aprila 1911 za polomljene gozde in pokvarjena zemljišča, se jima je ta znesek sicer ponudil, ali s pogojem, da podpišeta reverz, s katerim se odpovesta vsakteri nadaljni zahtevi po odškodnini.

Na vse druge njih zahteve, katerih skupaj je 9, nista dobila, kakor rečeno, nikakšne pisane rešitve, pa tudi ne ustnega pojasnila, češ da vse drugo je uradna tajnost. Reverza nista podpisala in znesek 1848 K je, kakor pravita, depozitiran pri c. k. oblastvih v Tolminu.

Enako se bajé godi dvema njih tovarišema, Ivanu Lukmanu in Ivanu Šuligoju, s Slapa.

Podpisani stavijo na visoko c. kr. vlado vprašanje:

1. Iz katerih razlogov ni c. kr. vlada rešila vloge bratov Antona in Ivana Krivec s Slapa z dne 14. sept. 1912 (ter Ivana Lukmana in Ivana Šuligoja) radi odškodnine za škodo, ki jim je bila povzročena o priliki, ko se je gradila cesta Sv. Lucija-Čepovan (Vrata)?

2. Ali namerava visoka c. kr. vlada rešiti to vlogo v doglednem času ter do-

staviti prošilec pismeno rešitev na vse točke, ki so v vlogi navedene?

3. Ali je c. kr. vlada voljna izplačati pritežnikom odškodnino v znesku 1848 K, kakor je bila določena po komisiji 5. in 10. aprila 1911, brez vsakerega pogoja?

V Gorici, 13. oktobra 1913.

(Sledé podpisi.)

Nato je bila seja zaključena. Prihodnja seja se naznani na dom.

Novi vek.

Romantičen igrokaz v petih dejanjih.
Spisal **

(Dalje.)

DRUGI PRIZOR.

(V cerkev pridejo najprej s križem in belo zastavo. Za zastavo je vrsta deklet v belo oblečenih. Dve dekleti nesete podobu M. B. Za podobo pride škof Dr. Egidij Falchetta in druga duhovščina. Za duhovščino zastava, mladeniške Marijine družbe in vrsta mladeničev in mož.)

Zasliši se petje ljudstva:)

Lepa si, lepa si, roža Marija,
Tebe časti vsa nebeška družina:
Angelecji lepo pojejo,
Tebe, Marija, hvalijo.

(To pesem ponovijo.)

Med petjem nesete dekleti podobo na altar, in se vstopite z njo proti ljudstvu na desni strani. Škof stopi na levo stran altarja. Zastave postavijo na straneh altarja.

Škof dr. Egidij Falchetta (obrnjen proti ljudstvu): Bodi ta skrivnostna podoba vir Božjega blagoslova, vir novega krščanskega življenja, vir sv. čednosti in dobrih del, vir zdravja, veselja in tolažbe ne-le za vašo občino, ampak za celo deželo. Tu naj bi našli grešniki milost Božjo in odpuščanje svojih grehov, vsi, ki so v stiskah in potrebah pomoči o pravem času. Ob tej podobi naj bi se vselej razbili naklepi sovražnikov naše sv. vere. Ta podoba, ki je v Rimu izdelana, bodi znak naše edinosti v rimsko-katoliški veri. Zato jo prav srčno pozdravimo v svoji sredi in jej zakličemo: Slava Mariji (Vsi zakličejo: Slava Mariji!) Ta premilostna podoba in cerkev na Skalnici bodi izročena v oskrbo solkanski duhovščini in občini solkanski. Ko bi kdaj prišli slabi časi, da bi se imela ta cerkev opustiti, hranite jo vi v župni cerkvi, dokler se ne vrnejo boljši časi, ko bo spet stala na gori, kakor prej. Bodi vam ko iz nebes poslana. Naj ne pride nikdar v roke sovražnikov svete vere. Na veke naj se tu glasi slava Mariji. V tem smislu kličem: Slava na veke Mariji (Vsi zakličejo: Slava Mariji!) — Bodite mi prav posebno pozdravljeni vrli mladeniči in vrta dekleta, ljubljene tovarišice preblage Uršule Ferligoj. Deklico Uršulo posnemajte, dragi mladeniči in dekleta, v pogumu. Ona se ni strašila nobenih težav. Posnemajte jo v pobožnosti, ponižnosti in čistosti. Ko je bila nekoč pri patrijarhu v Ogleju, je patrijarh občudoval nje pogum in nje pobožnost. Take pogumne, pobožne, ponižne in čiste mladine potrebujemo dandanes. Žal pa, da je šla Uršula prezgodaj v večnost, in da ni dočakala današnje slavnosti. Kako bi se z nami danes veselila, ko bi bila pričujoča pri tej slovesnosti. (Ljudje začnejo na glas jokati. Na glas joče zlasti nje mati Marija Ferligoj.) Volja Božja je drugače sklenila. Bog jej je pripravil lepši praznik v nebesih, od koder gleda na nas in na to le cerkev, ki je prav za prav le njeno delo. Bog si je izvolil slabotno deklico, da je veliko delo dovršil. Njeni ljubí mamjci, ki je tukaj navzoča, naj bo današnja slavnost v tolažbo za prebitko izgubo tako dobre hčerke.

(Mati ihti na glas.) Slava pobožni Uršuli Ferligoj! (Vsi zakličejo: Slava!)

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Dopust finančnega ministra.

Finančni minister Zaleski je že od lanske pomladi bolan, a je svoje posle kljub temu opravljal, a zdravnik zahteva, da mora Zaleski popolnoma počivati. Zaleski je zato vložil prošnjo za odstop; ministerski predsednik Stürgkh je pa cesarju predlagal, da naj Zaleski ne odstopi, marveč da naj se mu dovoli dopust za nedoločen čas in da naj posle finančnega ministrstva vodi sekčni načelnik tajni svetnik dr. baron Engel pl. Mainfelden. Cesar je dne 8. t. m. z lastnoročnima pismoma ugodil Stürgkhovemu predlogu.

Zvišanje rekrutnega kontingenta.

Na podlagi sklepov, ki so bili vsprejeti v posvetovanjih avstrijske in ogrske vlade minulih dni, se zviša rekrutni kontingent in sicer za armado, marino in domobranstvo za 31.300 mož. Na linijo odpade 16.500, na marino 1500, na domobance 7300 in na ogrske domobrance 6000 mož.

Razpust kranjskega deželnega zbora.

Nedeljski uradni list objavlja cesarski patent, s katerim se razpušča kranjski deželni zbor in se razpiše nove volitve. Šestletna doba sedanjega deželnega zbora bi se imela dovršiti v marcu 1914. Da bi se izvršile volitve že v tem letu in bi v novem zasedanju spomladi nastopil nov deželni zbor, se je sedanji deželni zbor že sedaj razpustil.

Volitev za kranjski deželni zbor razpisane.

Korespondenčni urad poroča iz Ljubljane, da so se volitve za kranjski deželni zbor 13. t. m. že razpisale. — Splošna kurija bo volila 1. decembra, kmečke občine 9. decembra, mesta in trgi ter trgovska in obrtna zbornica 16. decembra in veleposestvo 22. decembra. —

Štajerski deželni zbor.

V petek je bila prva seja štajerskega deželnega zbora v tem zasedanju. Po običajnih otvoritvenih formalnostih je izjavil dr. Korošec v imenu svojega kluba, da odtegne vse nujne predloge in vse resolucije in interpelacije, vložene v minolem zasedanju. Nato je socialist Schacherl očital nemški večini, da je dovolila Slovencem koncesije, samo da se je omogočilo sklicanje deželnega zbora. Zaradi tega so pričeli socialisti z obstrukcijo v deželnem zboru.

Štajerske deželne finance. Proračun za l. 1914 na Štajerskem izkazuje okroglo 20.000.000 K deficita.

Češko-nemška pogajanja razbita.

Češko-nemška pravna pogajanja so se včeraj zopet razbita. Pogajanjem je prisostvoval ministerski predsednik grof Stürgkh. Nemci so se vzdržali pogajanj, ker grof Stürgkh ni hotel ugoditi zahtevi Nemcev, da bi pogajanjem ne prisostvoval namestnik knez Thun. namerava vlada s pomočjo § 14 izdati cesarsko naredbo s katero se uvede na Češkem češčina kot notranji uradni jezik ter poskrbeti s pomočjo druge cesarske odredbe za to, da se onemogoči v češkem dež. zboru obstrukcija.

Nemški cesar na Dunaju.

Nemški cesar pride na Dunaj dne 26. oktobra ob 11h jutraj. Na kolodvoru se bo vršil jako velik sprejem. Častna stotnija bo pričakovala cesarja na peronu. V cesarskem gradu Schönbrunnu pa ne bo nikakih posebnih slavnosti, tudi ministri pri sprejemu ne bodo navzoči.

Ožja dopolnilna državnozborna volitev za Schuheimerjev mandat na Dunaju.

V torek se je vršila na Dunaju ožja državnozborna volitev za Schuheimerjev mandat. Izvoljen je bil krščanski socialc Mataja, ki je dobil 9015 glasov.

Njegov protikandidat soc. demokrat El-dersch je dobil 8455 glasov.

Avstrijska intervencija v Belgradu.

Avstrijska vlada je naročila svojemu poslaniku v Belgradu, naj intervenira pri srbski vladi in zahteva, da se srbske čete nemudoma umaknejo iz pozicij, ki so jih zavzele tekom zadnjih bojev v Albaniji sami. Avstrijski poslanik bo srbski vladi tudi naglasil, da Avstrija pod nobenim pogojem ne more trpeti, da bi Srbi posedli albansko ozemlje, četudi samo pod pretvezo provizorične okupacije. Avstrijska intervencija se izvrši v najkrajšem času. Dunajski kabinet se trudi, da pridobi za enako demaršo tudi Nemčijo in Italijo in oficijozni krogi upajo, da se mu to tudi posreči.

Spomin na osvobojenje.

Policija v Lipskem je prepovedala vse socialno - demokratske protestne shode ob spominski slavnostih na osvobojenje Evrope od Napoleonovega gospodarstva.

Francija postavi nov armadni zbor na nemško mejo.

Francoska vlada se je odločila, da postavi na nemško mejo nov armadni zbor, ki ga bosta tvorili dve novo sestavljeni diviziji. Francija bo imela torej v kratkem ob nemšk meji šest armadnih zborov.

Albanci pripravljajo vpad v Črnogoró.

Arnavti se umikajo sedaj brez odpora na vsej črti; na nekaterih krajih je prišlo do manjših bojev. A vsa znamenja kažejo, da pripravljajo sedaj koncentričen napad na Črnogoro. Srbi so že odredili vse potrebno, da priskočijo Črnogorcem v slučaju potrebe takoj na pomoč. Na liniji Gusinje-Djakovica so Črnogorci Arnavte strahovito porazili in zavzeli tudi več strateških pozicij v Albaniji. Radi megle so vojne operacije začasno ustavljene.

Proklamacija vojnega stanja v anektiranem srbskem ozemlju.

Kralj Peter je s posebnim ukazom proklamiral za vse novopridobljene srbske teritorije, v svrhu vzpostavitve reda in miru, vojno stanje in uvedbo vojaške uprave.

Izo Boljetinac.

Uradno javljajo iz Belgrada, da so vse vesti o zajetju arnavtskega vodje Ize Boljetinaca kakor tudi vsi detajli teh vesti popolnoma izmišljeni.

Darovi.

Jubilejni darovi za »Slov. sirotiščec«:

P. n. gg.: Zari Valentin c. kr. uradnik 1 K, Joahim Jereb vikar 1 K, tvrdka Antona Kuštrin 2 K, še za prodane srečke 3 K, N. N. 17 K, M. M. 1 K (za kapelo.)

P. n. g. Anton Jerkič, fotograf, eno vrečo kostanja.

Za sklad »Slov. Sirotiščec«:

P. n. gg. v Prvačini: Frančiška Zorn 1 K, J. Zorn 40 v, I. Reščič 30 v, A. Faganeli 20 v, I. Saksida 60 v, A. Sulič 20 v, A. Zorn 40 v, A. Semole 20 v, I. Zorn 40 v, Just Sulič 10 v, Al. Furlani 20 v, Mar. Furlani 10 v, R. Leban 40 v, J. Coren 60 v, A. Sulič 1 K, Al. Sulič 40 v, Al. Sulič 48 v, I. Balič 20 v, Al. Sulič, cerkovnik, 1 K, Al. Šušmelj 10 v, Al. Gregorič 40 v, I. Gregorič 1 K, Fr. Černe 1 K, A. Furlani 30 v, Al. Gregorič 10 v, N. N. 30 v, Roz. Gregorič 1 K, I. Orel 2 K, Jak. Furlani 20 v, Fr. Faganel 20 v, Alb. Furlani 20 v, Iv. Sulič 40 v, Dora Gregorič 1 K. (Dalje prih.)

V Malih in Velikih Žabljah se je nabralo 28 K 15 v.

Bog poplačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slov. naroda pod slavno vladno Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I!

Domače in razne vesti.

Na znanje cenjenim naročnikom. — Današnji štev. smo priložili poštne položnice, na katerih je zaznamovana svota, ki so jo cenjeni naročniki še dolžni. Prosimo, naj nam po tej položnici vsi takoj pošljejo naročnino. Bliža se konec leta. Vsakdo naj stori svojo dolžnost in naj poravnava malenkostni dolg.

Uprava »Primorskega Lista«.

Imenovanje. Minister za uk in bogočastje je imenoval g. dr. I. Bratina za bibliotečnega asistenta na študijski knjižnici v Gorici. Čestitamo!

† **Matej Ternovec.** V petek ob dveh ponoči je umrl v Trstu v pokoju živeči naš domačin dvorni svetnik g. Matej Andrejevič Ternovec. Pokojni Ternovec je bil rojen l. 1843 v Grgarju. Študiral je na Reki in v Zagrebu. Služboval je kot sodnik v Sežani, v Gorici, v Buzetu, v Vodnjanu, potem v Trstu kot voditelj preture, na deželnem in višjem deželnem sodišču, in naposled na najvišjem sodišču na Dunaju kot dvorni svetnik, od koder je šel pred par leti v pokoj ter se za stalno naselil v Trstu.

Odborniki »Zveze slov. kolonov« bodo imeli sejo v nedeljo dne 19. t. m. ob 11. uri v prostorih »Slov. katol. delavskega društva« v Gorici, Sem. ulica št. 16.

Verdijeva stoletnica. Pri nedeljski slavnosti Verdijeve stoletnice v Trstu je prišlo do velikih iredentističnih demonstracij. Na Velikem trgu so peli znano iredentistično pesem iz opere Nabucco. Policija je 10 oseb aretirala. Po večernem koncertu so se demonstracije ponovile, nekatere skupine so hotele uprizoriti pred Narodnim domom protislovensko demonstracijo. Policija je aretirala tu 13 oseb. Pred kavarno Milano je prišlo do krvavega pretepa med liberalnimi in konservativnimi Italijani.

Laški divjaki in Verdijev jubilej.

O nedeljski proslavi Verdijevega jubileja v Trstu poroča tržaška »Edinost«. Nekako okrog sedmih zvečer se je privlekla mimo »Narodnega doma« tolpa Lahov, ki je kričala »evviva Verdi!« in začela bombardirati »Narodni dom« s kamenjem, ki ga je morala prinesti iz okolice, kajti po tlakovanih tržaških ulicah verdar ni gramoza! Nekaj takih kamenitih dokazov italijanske dvatisočletne kulture hranimo v našem uredništvu v spomin na praznovanje Verdijeve stoletnice. Dostojneje pač niso mogli proslaviti tega praznika kulture, nego z zločinskim napadom na »Narodni dom«. Škode nam sicer niso povzročili prav nobene, pokazali pa so se prav tak, kakor so v resnici: nekulturni divjaki! Verdi se pač res mora v grobu obračati globokega ogorčenja, da se taki ljudje drznejo jemati njegovo ime v svoja usta in s takimi kulturnimi čini proslavljati njegov spomin.

Zapuščina grofa Ceconija.

Vzklicno sodišče v Beretkah je te dni izreklo svojo sodbo v zapuščinskem procesu glede zapuščine grofa Ceconija. Grof Ceconi je prišel kot navaden zidar v Avstrijo, kjer je pa kmalu postal eden največjih stavbenih podjetnikov. Zapustil je premoženja okoli 15 milijonov K. Grof Ceconi je bil štirikrat poročen. Bil je avstrijski državlján, a se ni nikdar odpovedal italijanskemu državljanstvu. Zaradi zaslug pri izvedbi javnih zgradb mu je naš cesar podelil grofovski naslov in italijanski kralj plemstvo. Njegova zadnja žena je bila Jožefina Novak, s katero je imel dva otroka. Beneško vzklicno sodišče je sedaj priznalo Novakovi znesek 141.000 lir, ki ga ji je zapustil ranjki mož. Otroci iz zakona z Jožefino Novak so upravičeni kot legitimni nasledniki do dedščine. Jožefina Novak je rojena Slovenka.

P okrivem je pričala pred preiskovalnim sodnikom neka Marija Spiller

iz Trsta, ki je zapletena v tožbo razpečevalcev ponarejenih bankovcev. Radi krivega pričanja je obsojena na 6 tednov strogega zavora.

Poštni urad v Sesljanu. Poštni in brzojavni urad v Sesljanu, ki posluje le poleti v času kopalniške in zdraviliške sezone se je zaključil dne 15. t. m.

Kužne bolezni na Primorskem. — Uradno so naznanjene sledeče kužne bolezni v naši deželi: Kuga na gobcu in parkljih v Klancu, v Lokvi, v Naklem, v Kobdilju, v Štjaku, v Podgradu, v Materiji in v Trstu. Svinjska kuga v Čresu, v Dinjanu, v Pulju, v Lovranu in v Trstu. Roža pila v Biljah, v Pazinu, v Tinjanu in tam okoli. Kurja kolera je v Furlaniji in v vološkem okraju. Na Kranjskem v postojnskem okraju so sledeče kužne bolezni: kuga na gobcu in parkljih, črnica, svinjska kuga, rožapila in živalska jetika.

Sleparije z umetnimi gnojili, močnimi krmili in gospodarskimi stroji. — Nekatero slaboglasno tvrdke so preko cele Avstrije razposlale cele čete agentov, ki ponujajo umetna gnojila, močna krmila, poljedelske stroje itd. — Iz kupčij s temi agenti navadno nastanejo zamotane tožbe, ker je blago skoro vselej slabo. Tako je na pr. namesto Tomazeve žlindre dobi moko iz zmletega kamna, ki seveda nima nobene gnojilne vrednosti. Superfosfat je pomešan s pepelom, peskom, kamneno moko itd., namesto naročenega 16 do 17 odstotnega superfosfata se dobi 10 do 12 odstotnega. Enaka sleparstva se gode z močnimi krmili, ki so pomešana z ničvrednimi odpadki, ali pa naravnost škodljivimi tvarinami. Ti agentje so mnogokrat celo tako predrzni, da se sklicujejo na kako javno oblast ali korporacijo, češ da jih pošilja deželni odbor, kmetijska družba itd. S to stvarjo se je v svoji zadnji seji pečal nižjeavstrijski deželni odbor in soglasno sprejel predlog grofa Thurna-Valsassina, da se objavi svarilo proti tem sleparskim agentom. Tudi našim gospodarjem bodi ponovno priporočeno, da umetna gnojila, močna krmila, stroje in druge potrebščine naročajo le preko naših gospodarskih organizacij.

Grozen čin. Neki dalmatinski delavec je danes zjutraj v Tržiču sprožil pet strelav na uradnika tržiške ladjedelnice König, katerega je smrtnonevarno ranil. Misleč, da ga je umoril, prerezal si je potem vrat in je v kratkem času umrl.

Ponarejeni bankovci. V Benetkah so baje zasledili večjo družbo, ki je tilotapila ponarejen avstrijski denar prav na debelo čez mejo. Trdi se, da je središče teh ponarejalcev v New Yorku v Ameriki, od koder širijo potem ponarejene bankovce po svetu. V zavoju, katerega so v Benetkah zaplenili je bilo skoro za 22.000 K ponarejenega papirnatega denarja, ki je bil namenjen v našo državo.

Mično dogodbico je doživel te dni solnograški kardinal Katschthaler. Visoki cerkveni dostojanstvenik je sicer že 83 let star, a skoro dnevno gre na sprehod na znani Mönchsberg, ki se dviga nad mestom. Ko je eminenca tako sedel gori na hribcu zatopljen v svoje misli in sivolaso glavo podprto ob desnico, je prišlo k njemu malo dekletce in mu ponudilo košček kruha, misleč, da je kak truden siromak. Eminenca se je nasmešnil ob tem prizoru in iskreno pohvalil malo darovalko.

Nespametna šala z nesrečnim koncem. Iz Bolcana na Tirolskem poročajo, da se je zgodila tam velika nesreča. Neki noseči ženski je nekdo v gostilni ponudil stol; ko se je hotela vnesti, ga je pa skrivoma izmaknil. Uboga ženica je padla vznak in kmalu nato umrla na porodnih bolečinah.

14. mednarodni kongres proti alkoholizmu v Milanu. Od dne 23. do 27. sept. t. l. se je vršil v Milanu 14. mednarodni protialkoholni kongres. Iz poročila je posneti, da se je v zadnjih letih v Italiji posebno vgnezdilo žganjpitje,

katere so zanesli laški delavci od drugod v domovino. Zato pa je bil kongres v Milanu z ozirom na laške razmere prav potreben. Zdravniki in drugi faktorji upajo, da se bo dalo žganjpitje tudi v Italiji kmalu omejiti in morda zatreči.

Ruski izseljenec umorjen in oroopan. — Policijski pes izsledil morilca. Na cesti iz Oderberga v Virbie so našli strašno razmesarjeno truplo nekega moškega. Zaboden je bil dvajsetkrat. Orožniki in policaji so takoj pričeli storilce zasledovati. K mrtvecu so pripeljali policijska psa »Prince« in »Jeti«. Psa sta vohala; sled je bila težavna, ker je padla slana, a »Jeti« je sled dobila in našla delavsko knjižico, ki se je glasila na ime Tomaž Malitschewsky. Psa sta sledila sled do postaje Hrušan, iz česar sklepajo, da se je morilec po železnici odpeljal. Policija upa, da morilec kmalu dobi.

Eksplozija v premogokopu. Nad sto delavcev mrtvih. V premogokopu Universal v Cardiffu je nastala strašna eksplozija, medtem ko je bilo pod zemljo 900 delavcev. Rešili so dosedaj le 327 delavcev. Uvedla se je rešilna akcija, ki je pa bila jako težavna, ker so bili dohodki k rovom zasuti. Poleg tega pa je izbruhnil v rovih požar. Z lastno smrtno nevarnostjo so reševalci rešili še žive delavce. Z velikim naporom se je posrečilo rešiteljem priti na kraj katastrofe, kjer je ležalo nad 100 hudo razmesarjenih človeških trupel.

Hrvaški izseljenci v Inomostu ustavljeni. Tu so ustavili in prijeli, najbrže na ukaz hrvaške vlade, več hrvaških izseljencev, in uvedli proti njim preiskavo, češ, da so se hoteli odtegniti vojaški službi.

Davek za ohranjanje reda in čistote. V Zagrebu pobirajo od vsakega odraslega človeka leto za letom 2 K 40 vin. davka za ohranjanje reda in čistote v mestnih parkih in cestah.

Oporoka prijateljice živali. Občinski svet v Brestu je podedoval od neke stare dame 120.000 mark pod pogojem, da skrbi za njeno mačko in čizka do smrti.

Smrtna nesreča na železnici. Tržaški vlak je dne 14. t. m., popoldne ob pol 1. uri povozil med predori pri Zgornjih Ležečah brzojavnega uslužbenca Čubanca iz Št. Petra.

Razpisana štipendija. Za medicince, ki so rodovi iz Istre, je razpisana državna štipendija v letnem znesku K 630. Prošnje do 15. nov. namestništvu v Trstu. (»Osservatore«, št. 237 z dne 15. okt.)

Sneg. Prvi sneg je zapadel na Sedmograškem dne 15. t. m.

Strašna nesreča na morju. Na parniku »Volturmo« Uranium Line, ki je bil na potu iz Rotterdamu v New-York, je izbruhnil na odprtem morju velikanski požar, ki je uničil celo ladijo. Ladiji je prišlo na brežično brzojavko deset drugih parnikov na pomoč, ki so vsi skupaj rešili 521 potnikov. Pogreša se pa še 236 oseb. Vsled nevihte, ki je razsajala na morju je bila rešilna akcija zelo otežkočena.

Listnica uprave. G. Matevž Pirih, župan. Denar prejeli. Plačano do konca tega leta. Hvala!

Mestne novice.

m »Vojno leto 1913«. O tem bode predaval v nedeljo, dne 19. t. m. ob 5.30 v Verdijevi dvorani (Edlingov prehod) predsednik goriškega veteranskega društva. Poleg tega bo vojaška godba zasvirala več komadov.

V proslavo 100letnice vojske pri Lipskem se bodo vršile jutri po vsej Avstriji od vojaštva prirejane slavnosti. V Gorici bode mirozov z godbo, katero bodo spremljali dragoncni na konju in bodo nosili tudi balončke. V soboto ob 9. uri zjutraj bode na Travniku vojaška maša na prostem, v slučaju slabega vremena pa v cerkvi sv. Ignacija.

m Porotno sodišče. Kakor je bilo že naznanjeno, prične prihodnje porotno zasedanje v Gorici v ponedeljek dne 20. t. m. Prvi dan, t. j. v ponedeljek, bi se bila imela vršiti tiskovna pravda proti odgovornemu uredniku lista »L' Eco del Litorale«, katerega toži deželni svetnik v pokoju dr. Pettarin. Ker je pa incriminirani članek v nekem stiku s člankom, katerega je priobčil omenjeni list proti staremu deželnemu odboru in je stari deželni odbor tudi vložil zaradi tega članka ovadbo proti istemu odgovornemu uredniku, a preiskava še ni dokončana, se vsa ta zadeva odloži. V torek pa se bode vršila obravnava proti Antonu Marchioli iz Tržiča in Ivanu Bertoz brez stalnega bivališča zaradi poskušnje tatvine pri davkarji v Červinjanu.

m Avstro - ogrska banka. V ponedeljek, dne 13. t. m., je začela v Gorici poslovati podružnica Avstro - ograde banke, ki ima svoje urade v lastni novi hiši v ulici Codelli.

S častno svetinjo za štiridesetletno službovanje sta bila odlikovana Silvester Zavadlar, delavec v tovarni užigalic v Gorici, in Barbara Bratina, poštna raznašalka v Dolu.

Vojak ponesrečil. V torek zjutraj okoli pol osme ure je jahal po Solkanški cesti vojak topničar. Na ovinku, ki pelje na državni kolodvor se je konj splašil in vrgel je jezdeca raz sebe. Pri tem pa je padel tudi konj v jarek in sicer ravno na jezdeca. Vojak je bil težko ranjen in ležal je v nezavesti na tleh. Tudi konj je bil težko ranjen, a je kmalu potem vstal. Vojaka so prepeljali v vojaško bolnišnico.

Kocian v Gorici. Slavni češki vjolinški virtuoz Jaroslav Kocian, ki je pred leti že gostoval v Gorici, priredi tudi letos koncert v Gorici in sicer dne 22. t. m.

m Z Dunaja v Gorico v treh urah. V torek je pleplul v zraku nadporočnik Elsnar progo Dunaj - Gorica — 430 km — v treh urah. Pripomniti moramo, da je ta dan pihala precej močna burja.

m Služba lekarn. Od 19. do 26. t. m. bode imeli ponočno službo lekarni: Cristofoletti - Gliubich.

Iz goriške okolice.

Vrhovlje. Dne 26. t. m. se bo blagoslovila v cerkvi M. B. na Vrhovlju blizu Šmartna nova lepa zastava Matere Božje, ki se je napravila v zavodu baronice Spaun. Zastava bode razstavljena na Franc Jožefovem tekališču št. 7. Cerkev M. B. je jako uboga. Morebiti bode kdo, ki bode si ogledal to zastavo kaj za njo tudi daroval.

Drzna tatvina v Solkanu. Iz Solkana nam poročajo. V noči od srede na četrtek se je pri nas izvršila velika in drzna tatvina. Tatovi so ulomili v znano trgovino in krojačnico g. Ivana Vuže in odnesli za 4000 K narejenih oblek in manufakturnega blaga. Ulomilci so nasilno udrli v trgovino na ta način, da so navrtali v dobro zaprta vrata 12 lukenj. Ko se jim je na ta način posrečilo priti v notranje prostore so začeli nositi blago iz trgovine in je naložili na voz, ki jih je baje čakal pred trgovino. — Pri celi tatvini je to res čudno, da ni nihče slišal prav nikakega ropota. — Tatvina je napravila po celem Solkanu splošno začudenje. — Kmalu potem so začeli stikati po tatovih. In res se je posrečilo priti tatovom na sled. Enega, ki je na sumu, da je bil udeležen pri tatvini so aretirali včeraj popoldne ob 4^{1/2} in so ga privedli v goriške zapore. Bil je na stanovanju g. Antona Poberaja. V omenjeni noči je gosp. Poberaj sicer slišal v svoji hiši nek ropot, a se ni mnogo zmenil za to. Tatovi so namreč nosili ukradeno blago na stanovanje aretiranca. Tatov je moralo biti več, kajti kakor se zdi, je eden tatov že odnesel mnogo ukradene blaga v Trst, kjer ga je nekaj tudi že prodal. Ker je orožništvo sumilo, da pridejo tatovi nocoj ponoči vzeti še ostalo ukradeno blago, ki se je nahajalo na stanovanju are-

tiranega osumljenca, o katerem, kakor se zdi, niso vedeli, da se nahaja že pod ključem, se je eden orožnik skril v Poberajevo hišo in čakal na svoj plen. In res! Okoli 4. ure danes zjutraj se je natihoma približal Poberajevi hiši sumljiv tuj človek, ki se je hotel podati v stanovanje in je hotel — prejšnjo noč baje dogovorjen z aretirancem — odnesti še ostalo ukradeno blago. Orožnik je skočil iz svojega temnega skrivališča k neznanu, ga aretiriral in zvezanega v verigo privedel v goriške zapore. Zdi se, da se je prišlo pravim tatovom na sled.

Naj omenimo še, da prvi aretinec je bil uslužben v mizarški delavnici g. F. Delaka, kjer so kmalu drugo jutro po izvršeni tatvini opazili, da manjka razno mizarско orodje, katero so tatovi rabili pri ulomu.

Ukradeno manufakturno blago — kolikor ga niso tatovi že prodali — so našli na stanovanju prvega aretiranca. Blago je poskril po vseh luknjah. Tudi otroška posteljica je bila natlačena ukradenega blaga.

Na sumu, da sta kradla sta Čibejin Kralj, ki sta bila tudi aretirana.

g Strokovni tečaj za mizarje v Solkanu, ki ga prirejata c. kr. ekspozitura za popotni pouk in zavod za pospeševanje obrti v Gorici, se otvori dne 30. okt. tekočega leta. Tečaj obsega: 1. Pouk v strokovnem risanju za pohištveno mizarstvo. 2. Posvetovanje o strokovnih zadevah. 3. Praktični pouk po interesovanih delavnicah.

Ad 1. V tečaj strokovnega risanja se sprejemajo le mizarški mojstri in pomočniki, ki se obvežejo tečaj redno obiskovati. Prednost imajo oni, ki so dovršili obrtno nadaljevalno šolo. Število je določeno na najmanj 10 in največ 15 obiskovalcev. Pouk se vrši vsako nedeljo od 9.—12. predp. in vsak petek od 6.—8. zvečer.

Ad 2. Strokovni učitelj je vsak petek in soboto od 9.—12. predp. na razpolago mizarjem zlasti mojstrom s strokovnimi nasveti, izdelovanjem strokovnih načrtov, proračunov i. t. d.

Ad 3. Ako je strokovni učitelj naprošen, da obišče posamezne delavnice v svrhu nadzorovanja del, pojasnila načrtov, tehničnega dovrševanja del itd., mu je zato določen popoldanski čas od 2.—5. omenjenih dveh dni.

Vpisovanje v risarski tečaj se vrši v nedeljo dne 26. t. m. od 11.—12. predp. v risarski dvorani, kjer se nahaja tudi posvetovalna soba.

Iz tolminskega okraja.

t Kal. Lovski čuvaj Franc Bizjak nam je poslal dopis, v katerem izjavlja, da svoječasni dopis »Od nekod«, v katerem je bilo omenjeno, da je on moletoval okoli tržaških lovcev za mesto lovskega čuvaja ter da je ustrelil na lovu dečka, ne odgovarja resnici. Bizjak izjavlja, da je bil vsprejet v službo lovskega čuvaja od župnika Kleindienst iz Begunj in da je lovce spoznal še-le 14 dni potem, ko je že bil vsprejet kot lovski čuvaj. Kar se pa strela na dečka tiče, izjavlja Bizjak, da je on streljal na divjačino in da je dotični deček slučajno bil skrit v grmovju, da je torej deček po nesrečnem naključju bil ostreljen.

t S tolminskih hribov. — »Kam pa, Marjanca, kam tako korajžna pa štimana?« — V Ameriko. — »V Ameriko!? Ali ti je taka sila doma? Kaj pa boš tam, revica?« — Fant me čaka tam, se poročiva. — »A tako? — Potem bo vse dobro, kaj ne? No, pa le srečno in z Bogom!« — In Marjanca je šla, polna veselih upov in žive vere v ameriškanebesa. Takoj par dni potem, ko je dospela notri, je že pisala domov, da sta s fantom že obhajala poroko, hudomušni ljudje pa so hoteli vedeti, da sta sklenila kontrakt za tri leta. Pa ta »kontrakt« je bil s preperelim cvrnom sešit in je držal komaj tri mesece, potem so pa vsi štihni popustili. »Mož« se ji je izgubil in se ni pustil več najti; njej pa ni ostalo drugega, kakor poiskati pot na-

zaj v staro domovino. Sedaj je Marjanca doma in vrgla se je — čujte in strmite! — na pesnikovanje. Prvi izliv njene pesniške duše je ta-le:

»Amerika, — čemerika
marsikomu si:
zlátov išče, na smetišče
revež naleti. —
Ti snubačev in bahačev
imaš še »na vanc«:
dans me vzame in objame,
jutri je že — »kanc«.) —
Oj Marjanca izpod klanca,
môži se doma:
tu je zakon kakor šanca,
ki drži, — veljá! —
Onstran morja grenka skorja,
boljši kruh domač;
boljši pamet, kakor žamet,
tu in tam je pač. —
Amerika, — čemerika
bodi drugim ti!
Meni več doma je »flika«.)*)
kot dolárji vsi — — —

Izgulila se je zlata zapestnica — in sicer veriga z zlatim obeskom — na poti med Sv. Lucijo in Sv. Lucijsko postajo; mogoče pa tudi na poti med goriško postajo in Nunsko ulico. Če jo je kdo našel, je naprošen, da jo odgda pri uredništvu — proti primerni nagradi.

Iz komenskega okraja.

km **Temnica**. Naš gospod župnik nam je v cerkvi naznanil, da nas namerava zapustiti ob novem letu in sicer zaradi tega, ker mu je zdravnik priporočal popoln počitek. Ta vest nas je jako presenetila, ker smo bili mnenja, da nas gospod župnik ne bo zapustil, dokler ga ne odpokličejo višje oblasti. G. župnik je prišel k nam l. 1895 in je torej 19. leto že pri nas. V tem času smo ga vsi častili in le težkim srcem se bomo mogli ločiti od njega.

Iz sežanskega okraja.

s **Kreplje**. Poskusi z umetnimi gnojili in sicer razlika med Tomaževo žlindro in koščeno moko. Pisec teh vrstic sem pognojil v vinogradu 50 trt s Tomaževo žlindro in 50 z koščeno moko. Razlika je bila ta: na 50 trtah pogojenih s Tomaževo žlindro je bilo 237 kg grozdja, na 50 trtah pogojenih s koščeno moko pa je bilo 267 kg. 10 s koščeno moko gnojenim tratm pa sem dodal tudi kalijevo sol. Ravno tako 10 s Tomaževo žlindro gnojenim tratm. Kalijeva sol je pa vplivala na oseh straneh približno enako. Pridelek se je pomnožil za 23%, in mošt je imel nekoliko več sladkorja. V mesecu avgustu sta te poskuse videla gospoda asistent c. kr. kmet. kemičnega poskuševališča in kmet. potovalni učitelj Ernest Klavžar, oba iz Gorice, v mesecu septembru pa gospoda Jakončič, predsednik kmetijskega društva, in Dominko, tajnik omenjenega društva ter več drugih gospodov iz raznih krajev. Tudi na travnikih in na polju se je izkazala koščena moka za jako dobro gnojilo. Koščena moka ima prednost pred Tomaževo žlindro da učinkuje že v prvem letu tudi pri nas

*) »Kanc« v tolminskem narečju namesto »konec«.

**) Flika — šestica — desetica.

na Krasu, medtem ko Tomaževa žlindra učinkuje še le povoljno v drugem letu, in če nima vsaj 75—80% finosti, se njena fosforova kislina ne topi popolnoma v zemlji. Koščena moka se je izkazala za lahko raztopno, zraven tega pa ima še kakih 2% dušika v sebi. Kjer se gnoji s koščeno moko vinograde, pridejo trte jako lepe, listovi veliki in močni, kar ob času toče veliko pripomore, da toča toliko grozdju ne škoduje, za kar imamo izkušnje ravno letos pri opisanih poskusih, ker ni toča listov z onih trt, ki so bile gnojene s koščeno moko toliko poškodovale.

Vinogradniki poskusite gnojiti svoje vinograde s koščeno moko, obenem pa je treba pridjati še na 1000 metrov površja 50 kg apnenega dušika in 50 kg kalijeve soli, ki ne sme manjkati.

Iz korminskega okraja.

Vinska letina v korminskem okraju je letos nad srednje dobra izvzemši krajev, kjer je bila toča. V furlanskem delu tega okraja so prodali večino grozdja in sicer po 18 do 22 K kvintal.

Droblinice.

Panamski kanal v Ameriki. Marsikdo se še spominja, koliko poneverjeni se je svoj čas zgodilo pri začetku te znamenite zgradbe, ki pomeni novo dobo za evropsko, ameriško in Azijsko trgovino. Panamski kanal reže ameriška tla tam kjer trčita Sevérna in Južna Amerika skupaj. Sedaj ni treba, da bi šle kake več daleč naokoli, ampak gredo kar naravnost iz Atlantskega morja na drugi stran v Tihí ocean. Dne 11. t. m. je prejel predsednik Združenih držav Wilson sprožil to velikansko mino in tako prebil začel stene med obema vodama. Sedaj je suha zemlja predrtá in morje se pretaka iz ene strani na drugo, sedaj je odprta pot naravnost v kitajske in japonske vode. Panamski kanal ne bo le gospodarskega ampak tudi političnega pomena, ker bodo začeli Amerikanci igrati važnejšo vlogo kot so jo do sedaj. Važnost tega dela bode občutila seveda tudi Evropa in njene države.

Kolera v Srbiji. Srbsko uradno poročilo izkazuje do dne 7. t. m. 591 slučajev kolere. Umrlo je osem oseb, 77 jih je popolnoma ozdravilo, vse drugo še leži v bolnišnicah. Novih slučajev je zadnje dni 27, tudi med belgrajskim vojaštvom še ni vse razkuženo in zdravo.

Zopet prijet ogleduh. V Lvovu je policija prijela te dni zopet nekega ruskega ogleduha, ki je pod raznimi imeni vohunil po Galiciji. Mož je sicer Poljak, a delal je za rusko policijo in za rusko vojaštvo. S svojo poljsko narodnostjo se mu je dolgo posrečilo prikrivati pravi namen svojih obiskov po Galiciji.

Gospodarsko.

Slaba letina v provinci Šampanj na Francoskem. V francoski Šampanji, odkoder dobivamo znano kipeče, a tudi presneto drago vino, je letos vinska letina naravnost pod ničlo. Računilo se je na okroglih 400.000 hl, a vina je sedaj komaj kakih 20.000 hl. Cene grozdju so bile strašno visoke, do 3 franke za 1 kg, a vendar bodo posestniki komaj kriji

svoje stroške. O kakem dobičku seveda se ne more niti govoriti.

Bik za 36.000 mark. Da se lepi konji, zlasti pa žrebci, včasih izredno drago plačujejo, je pač splošno znano dejstvo, a pri goveji živini je kakšna izredno visoka cena nekaj nenavadnega. Taka nenavadna, rekordna cena je bila nedavno tega odšteta za plemenitega bika v državi Kolumbija v Ameriki. Omenjeni bik ni veljal nič manj nego 36.000 mark, ki je pa tudi najlepši žival, kar jih je bilo na veliki goveji razstavi, ki so jo priredili bogati ameriški živinorejci.

Uradno poročilo o žetvi in drugih poljskih pridelkih. Oves je obrodil še dokaj dobro. V Galiciji pa je letos ta žitna vrsta v večih krajih jako slaba. Koruza vspeva dobro in upati je na bogato žetev. Lan na Češkem je obrodil dobro, po večini je že otrt in predivo spravljeno na kaščah. Krompir po večini krajev letoš ni bil prizadet po nezgodah; le v Šleziji in v Karpatih je gnijl jako močno. Sladka pesa je kazala na videz boljše, pri pobiranju se vidi mnogo gnilega sadeža. Navadna pesa je boljša. Zelje po večini letos ni tako lepo kot lani, glave so bolj mehke. Detelja je rodila dobro, a za spravlanje so bila slaba vremena. Dosti škode so naredile v nekaterih krajih tudi poljske miši, katerih je bilo v Galiciji in na Moravskem vse polno. Navadna otava je vspela še precej ugodno, tupatam so povodnji zakasnilo košnjo. Tako je tudi ostalo dosti jesenske paše po senožetih, ker so povodnji večkrat cele pašnike zalile. Ozimsko žito je po večini že posejano, le ozimska pšenica je bolj kasna, ker je bila prej zemlja za setev premočra.

Književnost.

Iskravec: Slovensko-italjanski slovarček, Gorica, Paternolli 1914. Ta slovarček v žepnem formatu je bil v resnici potreben. Dandanes je človek vsak dan prisiljen vzeti tako knjigo v roko,

ker o kakem zatiranju ene narodnosti pred drugo ni niti govora. Nujno potrebno je, da človek pozna več jezikov in praktična potreba sili tudi laške trgovce, da se učijo bolj našega jezika kot včasih. Brez znanja jezikov ne gre. Zato bo ta slovarček z bogato vsebino prav dobro došel vsem, ki imajo opraviti s slovenščino in italijanščino ali tudi narobe.

Pozor!

80.000 parov čevljev!

4 pari čevljev le za 8 K.

Vsled denarnih zadreg več velikih tovarn sem dobil naročilo, prodati veliko množino čevljev mnogo pod tovarniško ceno. — Prodám zato vsakomur 2 para čevljev za gospode in 2 za dame, rjavega ali črnega usnja, zelo elegantno, najmočnejša šasona: Vsi 4 pari stanejo le 8 K. Velikost po št. Pošilja po povzetju:

A. Gelb, razprodaja čevljev, Krakovo 516.

Lahko se premeni ali denar vrne.

Alojzij Gril, mizarški mojster
v Št. Andrežu pri Gorici št. 81

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo dobro urejeno mizarško delavnico in zalogo pohištva. Kdor želi kupiti po ceni, naj se obrne do te tvrdke. Sprejme tudi naročila po vzorcih. — Plačevanje se dovoljuje tudi na obroke.

 Jakob Šuligoj
urar o. kr. državne železnice
Gorica, Gosposka ulica 19.

Priporoča svojo veliko zalogo zlatnine in srebrnine in optičnih predmetov.
Vse po najnižjih cenah.

Gorica, Raštelj 7-9

Pinter - Lenard
Velika zaloga nagrobnih križev in svetilk

... peči. ...
štedilnikov
in vseh v železno stroko spadajočih predmetov.

 A. ABUJA GORICA

LUICA SV. ANTONA št. 4 (kjer je bila pred leti tvrdka BOZZINI). — Stara zaloga raznovrstnega pristnega briskega, furlanskega, vipavskega, istrskega in dalmatinskega belega in črnega vina. Prodaja od 56 litra navzgor. Raznovrstno žganje kakor tropinovec, slivovec, brinovec in finega špirta. Razpošilja na debelo in drobno po najnižjih cenah.

KDOR HOČE KUPITI dobro in trpežno zimsko blago, naj se obrne zaupno do tvrdke

IVANČIČ & KURINČIČ

Gorica Gosposka ulica št. 11. Velika izbira drobnarij za šivilje in krojače. Velika izbira dežnikov.

ODLIKOVALNA PEKARNA
JAKIN

Gorica, via Formica

Priloga za odjemanje raznega peciva navadnega in najfinejšega. Pecivo je najbolje. Priporočam se cenj. odjemalcem za obilposet. S spoštovanjem E. Jakin

JOSIP TERPIN

naslednik Antona Potatzky

v Gorici na sredi Raštela št. 7.
Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovanje nirnberškega in drobnega blaga, ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine za pisarne, kadilce in popotnike. Najbolje šivanke in šivalne stroje; potrebščine za krojače in čevljarje. — Svetinice, rožni venci in mašne knjige.

Hišna obuvala za zimске in letne čase.

Raznovrste semena, trave in detelje.

Najbolje preskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih na deželi.

P. n. g. pričakujem obilnih odjemalcev

Zdravnik

dr. J. Bačer

ordinira

v ulici Tre Rê št. 9
v GORICI.

Ugodna prilika!

V trgovini pri soškem mostu št. 63 (Via Ponte Isonzo) v Gorici se dobi »vsakovrstno sveže oblačilno blago« kakor: srajce, spodnje hlače, razni oksforti in porhanti, obleke za otroke itd. po prav nizki ceni. Blago za moške in ženske obleke pa po tovarniški ceni. — S tako nizkimi cenami postrežem lahko radi tega, ker sem si nabavil veliko množino blaga. Obenem priporočam sl. občinstvu svojo dobroznano delavnico, kjer izvršujem vsa naročila z največjo skrbnostjo. Za obilen obisk, se priporoča
Anton Jug.

Priporoča se, pod novim vodstvom, na novo urejeni hotel »Pri Zlatem Jelenu«.

Istotam se sprejemajo abonenti po dogovoru po zelo ugodnih cenah.

Usnje podplati. Vrvarsko blago. I. Drufovka, Gorica nasproti „Monta“, odlikovana delavnica nadplativ. — Velika izbira obuvala.

Denarja ni,

draginja je vedno večja zaslužek pa majhen. Ako hočete z malim trudom gotovo 10 do 20 kron na dan zaslužiti, pošljite v pismu za posojilo znamko za 10 vin. in svoj natančen naslov na

Josip Batič, Ilirska Bistrica 27 (Kranjsko).

Delaonica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,

Magistratna ulica št. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih knjiv v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko. —

Iščem poštenega in treznega čevljarja zmožnega za vsaka čevljarskega dela. Naslov: Josip Stepančič, čevljarski mojster, Marezige, Koper, Istra.

Odlikovana pekarija

in sladčičarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu

(v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmanose in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj . . . . . 49, 39, 25, 21, 9.
Gradec . . . . . 87, 4, 84, 45, 58.
Trst . . . . . 23, 14, 89, 76, 21.

Sante Busolini

trgovec z jedilnim blagom v Gorici

naznanja slav. občinstvu, da je preselil svojo trgovino iz dosedanjih prostorov na Kornu št. 13

v ulico sv. Antona št. 2 tik trgovine g. Ig. Šaunig.

V rovih prostorih bo postregel slav. občinstvu z najboljšim blagom, nizkimi cenami in dobro postrežbo. — Istotako tudi v svoji

podružnici v Solkanu št. 311.

Obenem priporoča svojo apnenico v Solkanu. Cenj. naročila se sprejema v trgovini v ulici sv. Antona št. 2 in se izvršujejo točno.

Trgovina z usnjem

v Kapuolinski ulici št. 2 („Pri Lizi“.)

Podpisani priporočam sl. občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino z usnjem. Imam usnje in najboljših tovarjen. Prodajam vse čevljarske potrebščine. Cene konkurenčne. Blago dobro. Postrežba poštna.

Z odličnim spoštovanjem se bilježim
JOSIP MARUŠIČ, trgovec.

Prvo primorsko avtorizirano stavbeno in kamnoseško podjetje

Alojzij Tavčar

v Dutovljah okraj Sežana

zapriseženi sodni izvedenec

izvršuje vse potrebne načrte, proračune in cenitve za stavbe, vodnjake, ceste, nagrobne spomenike in druga razna monumentalna dela
Cene zmerne.

Lekarna Cristofoletti v Gorici na Travnku.

OLIO DI FEGATO DI MERLUZZO PRIMA PESCA

Trskino (stokifovo) jetrno olje. Posebno sredstvo proti pranim boleznim in splošni telesni slabosti. Izvrna steklenica tega olja na ravnomerne barve po K 1-40, bele barve K 2.

Trskino železnato jetrno olje. Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

S tem oljem se ozdravijo v kratkem času s gotovostjo vse kostne bolezn. Slezni otroci, golše, malokrvnost itd.

Cena ene steklenice je 1 krona 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norveške, preliže se vedno v mojem kem. laboratoriju predno se napolnjuje steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim št. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofolettijeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

v GORICI

obrestuje hranilne vloge po 5%, Daje članom posojila na vknjižbo po 6%, na menice po 7%, na mesečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih 100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama. Zadržni urad je v lastni hiši **Corso Glus. Verdi** št. 32, I. nad. — Uradne ure vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

Najbolje in najmodernejše sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje Jugoslov. razpošiljalna R. STERMECKI v Celju št. 304. Vzorci in cenik čez tisoč stvari z slikami poštnine prosto.

Vino, motno, zavreto se popravi kakor tudi odzame se prevelika množina kisline vinskemu moštu ali vinu. Vzorec prinesiti ali poslati. Naslov pové upravništvo „Primorskega Lista“ Semeniška ulica 16, II. nadstropje.

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,

v GORICI

Gosposka ulica št. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonijalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Tvrđka O. ZAJEC

trgovina z železjem v Gorici

v hiši „Goriške ljudske posojilnice“ (prej krojaška zadruga.)

Priporoča bogato zalogo železa, pločevine vsakovrstnega kovanja za pohištvo in stavbeno mizarstvo, kovaško, kleparsko, klesarsko orodje, straniščne naprave in upeljave, strešna okna, traverze, cement, svinčene in železne cevi in pumpe, žico, žična ograja, razno kmetijsko orodje, štedilnike, peč, kuhinjska in hišna oprava. Postrežba točna, domača in cene konkurenčne.

JOSIP CULOT

v Raštelju št. 2—25 v Gorici.

Velika zaloga vsakovrstnega igrač. okraskov za božično drevesce in punčk za igračo.

Razpela iz kovine in lesa, rožni venci, podobice, rokavice iz volne in sukna, moške in ženske nogovnice, črevlje in kape za zimsko sezono; zaloga drobnarije za kramarje na drobno in debelo, kipi, in svetniki iz porcelana, kovčki, pipe, ustnik cevi itd. itd.

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

MIHAEL TURK

GORICA na Kornu št. 6. GORICA priporoča slavnemu občinstvu svojo brivnico. Zagotavlja točno postrežbo. — Sprejema naročila za maskiranje po zmernih cenah.

Viktor Toffoli-Gorica

prva zaloga oljkovega olja

Via Teatro 16. — Via Seminario 10/1

Oljkino olje, pripeljano naravnost iz Istre, Dalmacije, Valone, Bari, Luoca, Nizza, Oneglia.

Cene so sledeče:

Jedino olje	liter	Kron	1.04
Namizno olje	"	"	1.12
Istrsko-oljkino olje	"	"	1.28
Valona	"	"	1.40
Bari	"	"	1.40
Oneglia	"	"	1.60
Lucca	"	"	2.—
Nizza	"	"	2.40

Sprejema naročila ter pošilja franko na dom, kakor tudi na dežele in izven države.